

METODICKÉ DOPORUČENÍ PRO
ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ
SPOLUPRÁCE ŠKOL A
ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ
S PČR PŘI PREVENCI A PŘI
VYŠETŘOVÁNÍ
KRIMINALITY DĚTÍ A
MLÁDEŽE A KRIMINALITY
PÁCHANÉ NA DĚTECH A
MLÁDEŽI

MŠ
MT

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

METODICKÉ DOPORUČENÍ PRO ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

Úvod

Metodické doporučení ke spolupráci škol a školských zařízení (dále “škol”) s Policií České republiky (dále “PČR”) při preventivních aktivitách a při vyšetřování protiprávních činů dětí a trestných činů páchaných na dětech (dle terminologie škol: dětí, žáků a studentů; dále “žáků”) má za cíl provést vedení škol a pedagogické pracovníky nejasnostmi vyplývajícími z některých situací, ve kterých se setkávají pedagogičtí pracovníci s policisty.

Toto doporučení se dotkne spolupráce v oblasti prevence rizikového chování žáků a dále se zaměří na spolupráci při vyšetřování protiprávních činů dětí (žáků) a trestných činů páchaných na dětech (žácích).

Příklady spolupráce pedagogických pracovníků s PČR

Prevence rizikového chování ve školách je velmi rozsáhlou oblastí, která má několik úrovní (všeobecnou, selektivní a indikovanou) a dále mnoho témat, která navíc v posledních letech přibývají (tak, jak přibývají dříve neobvyklé životní situace – pandemie, blízký válečný konflikt na Ukrajině). PČR je jednou z institucí, která je školami oslovována ke spolupráci při preventivních aktivitách škol. Zde je vhodné upozornit na nutnost dbát na zásady efektivní primární prevence¹. PČR jako instituce spolupracuje se školami zejména v oblasti prevence kriminality a bezpečnosti v silničním provozu. Témata vyplývající z výše uvedeného jsou např. bezpečí v kyberprostoru, návykové látky, bezpečný pohyb v silničním provozu, právní vědomí a další relevantní témata. Tato oblast činnosti je PČR zajišťována primárně policejními preventisty příslušného oddělení tisku a prevence nebo oddělení prevence při jednotlivých krajských ředitelstvích policie ([kontakty](#)). Policejní preventisté se věnují primární prevenci ve školách a to především formou přednášek a diskuzí. PČR v rámci preventivní činnosti nenabízí ukázky zbraní, ukázky návykových látek, ukázky výcviku služebních psů a podobné aktivity.

Pedagogičtí pracovníci se dále s PČR mohou setkat **při vyšetřování protiprávních činů žáků nebo trestných činů páchaných na žácích**. Oznamování podezření pro výše uvedené důvody je dalším okruhem spolupráce školy s PČR. Oznamovací povinnost je dána ustanovením § 368 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Při neoznámení trestného činu se dopouští trestného činu ten, kdo spáchání uvedených trestných činů neoznámí (např.: trestné činy vražda, obchodování s lidmi, zneužívání dítěte k výrobě pornografie, týrání svěřené osoby, neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku apod.). Při nepřekažení trestného činu dle ustanovení § 367 trestního zákoníku se dopouští trestného činu ten, kdo spáchání nebo dokončení činu nepřekazí (např. trestné činy vražda, týrání svěřené osoby, loupeže, znásilnění, pohlavního zneužití, drogové delikty, majetková trestná činnost apod.).

K předcházení možných protiprávních činů žáků a trestných činů páchaných na žácích by měl vést i řádný výkon dohledu nad nezletilými podle § 164 odst. 1 písm. h) školského zákona. Pro veřejné školy lze poukázat na § 6 vyhlášky č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo

¹ Miovsky, Michal, Skácelová, Lenka, Zapletalová, Lenka a Novák, Petr. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. 1. vydání, Praha: Sdružení SCAN, 2010, s. 39-41. ISBN 978-80-87258-47-7. Dostupné také z: <https://www.adiktologie.cz/file/327/pprchs-high.pdf>

dobrovolným svazkem obcí. I při vyšetřování školních úrazů je možno někdy zjistit souvislost s trestnou činností. U trestných činů páchaných na dětech a mládeži jde zejména o tělesné týrání, psychické týrání, pohlavní zneužívání a týrání, citové týrání, zanedbávání, ale i šikanování.

Vstup policie do školy

PČR může vstoupit do prostor školy k zajištění bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku dle § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 273/2008 Sb.“), např. při šetření oznámení o protiprávním jednání ve škole, nebo při oznámení o uložení nástražného výbušného systému.

Ředitel poskytne v případě, že je o to PČR požádán, součinnost, jak dále vyplývá z § 114 zákona č. 273/2008 Sb. Může se jednat např. o vhodnou místnost k výslechu žáka ve škole. Nemělo by se jednat pouze o striktní dodržování předpisů, ale mělo by jít o snahu efektivní spolupráce pracovníků obou subjektů, vzájemný respekt a vstřícnost v zájmu žáků, ale i v obecném zájmu.

Omluvení žáka, prokázání policisty

Škola uvolní žáka z důvodu dostavení se na PČR a z důvodu jiných úkonů v souvislosti s PČR nebo zákonem č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, resp. omluví jeho nepřítomnost z těchto důvodů.

Policista je povinen při výkonu své pravomoci prokázat svou příslušnost k PČR, a to stejnokrojem s identifikačním číslem, služebním průkazem nebo odznakem policie nebo ústním prohlášením „policie“ podle § 12 zákona č. 273/2008 Sb..

V případě pochybnosti, pokud jde o totožnost příslušníka policie (zvláště v případě zajištění žáka mladší 15 let nebo u mladistvého, tj. žáků mladších 18 let věku, při předvedení nebo omezení osobní svobody mimo školu), je nejjednodušším způsobem ověření totožnosti telefonický dotaz na pracoviště PČR, které dotýčný příslušník uvedl a služebním průkazem či odznakem policie doložil. Výše uvedený postup byl dohodnut se zástupci služby kriminální policie a vyšetřování.

Podání vysvětlení, výslech, omezení osobní svobody, předvolání a předvedení

PČR může žáka vyzvat k podání vysvětlení, vyslyšet jej nebo jej omezit na osobní svobodě. PČR může požadovat, aby tyto úkony proběhly ve škole a škola je povinna poskytnout součinnost. Při zajišťování dohledu ředitel školy vychází z pokynů příslušníků PČR.

Pokud PČR žáka předvede nebo omezí na osobní svobodě, pak od tohoto okamžiku PČR zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáka namísto školy. Škola nemůže trvat na tom, aby pedagogický pracovník žáka doprovázel na policejní stanici.

Postup při předvolání, předvedení nebo omezení osobní svobody žáka

Vyžaduje-li závažnost a neodkladnost prováděného šetření omezení osobní svobody žáka mladšího 15 let nebo předvedení, omezení osobní svobody u mladistvého, tj. žáků mladších 18 let věku, na útvar policie, tyto zpravidla provádějí policisté v občanském oděvu za použití civilního vozidla. Použití občanského oděvu umožňuje § 108 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. Policista zabezpečí bezprostředně po omezení osobní svobody žáka přítomnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo jiné osoby

mající zkušenosti s výchovou mládeže, při dalších procesních úkonech. Jsou-li úkony provedeny ze školy nebo školního zařízení, specialista zajistí přítomnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo jiné osoby mající zkušenosti s výchovou mládeže po celou dobu procesních úkonů. Pominou-li důvody zajišťovacích úkonů, žáka mladšího 15 let nebo mladistvého, tj. žáka mladšího 18 let věku předá zpět do školy nebo zařízení, ze kterého byl vzat, nebo ho předá zákonnému zástupci.

Další povinnost ukládá PČR § 26 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb. po zajištění osoby mladší 15 let je policista povinen informovat o této skutečnosti neprodleně jejího zákonného zástupce, opatrovníka, nebo školské anebo výchovné zařízení, pokud je v takovém zařízení žák umístěn. Na základě § 24 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb. při omezení osobní svobody žáka mladšího 15 let policie vyrozumí také orgán sociálně právní ochrany dětí.

Podání vysvětlení žáka

Podle § 61 zákona č. 273/2008 Sb. je policista oprávněn požadovat potřebná vysvětlení od osoby, která může přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení trestného činu nebo přestupku a jeho pachatele, jakož i pro vypátrání hledané nebo pohřešované osoby anebo věci.

Podle § 158 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“), je-li podání vysvětlení požadováno od žáka mladšího 18 let, je třeba o úkonu předem vyrozumět jeho zákonného zástupce nebo opatrovníka. To neplatí, jestliže provedení úkonu nelze odložit a vyrozumění zákonného zástupce nebo opatrovníka nelze zajistit.

Podle § 158 odst. 6 trestního řádu, ve znění pozdějších předpisů, o obsahu podání vysvětlení policista sepíše úřední záznam.

Pokud jsou tato vysvětlení požadována od žáků mladších 15 let, podle čl. 12 odst. 6 závazného pokynu policejního prezidenta č. 268/2020 – o činnosti na úseku dětí, je třeba o úkonu předem vyrozumět jeho zákonného zástupce. Nelze-li zákonného zástupce z objektivních důvodů vyrozumět či věc nesnese odkladu, sepíše o tom policista úřední záznam a zákonného zástupce vyrozumí neprodleně poté.

Výslech žáka

Podle § 102 odst. 1 trestního řádu může být k výslechu osoby mladší 18 let přibrána „osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže, která by přispěla k správnému vedení výslechu“. Takovou osobu může být i pedagogický pracovník.

Vedení vyšetřování je záležitostí PČR. Z pohledu školy je třeba dbát zvýšeného ohledu na dotčené žáky, aby se nestali terčem šikany apod.

V předškolních zařízeních je třeba uvedené postupy vždy uplatňovat zvláště citlivě.

Informování zákonného zástupce

Škola obecně informuje zákonného zástupce o budoucích i proběhlých úkonech ze strany PČR nebo jiných orgánů vůči žákovi. Tato povinnost obecně vyplývá z § 21 odst. 1 písm. b) ve spojení s odstavcem 2 školského zákona. Informování ze strany školy není třeba, pokud zákonného zástupce informuje PČR nebo tento jiný orgán.

Škola vychází z pokynů PČR. Škola neinformuje zákonného zástupce ve výjimečných případech, kdy by to mohlo ohrozit vyšetřování (typicky podezření páchání trestné činnosti zákonným zástupcem).

Závěrečná ustanovení

Zrušuje se platnost Informace pro školské úřady, školy a předškolní zařízení Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j. 25884/2003-24 z 13. října 2003.

Tato informace nabývá účinnosti dnem schválení v poradě vedení MŠMT.